

Sygn. akt I ACa 377/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

	P.:	Sędzia SA Jacek Pasikowski
	Protokolant:	D. G.

po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2022 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. K. (1)**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) z siedzibą w Ł.**

o unieważnienie, uchylenie, ewentualnie stwierdzenie nieistnienia uchwały

sprawy z powództwa **W. K. (1)**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) z siedzibą w Ł.**

o unieważnienie, uchylenie, ewentualnie stwierdzenie nieistnienia uchwały

na skutek apelacji M. K. (1) i strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 20 grudnia 2019 r. sygn. akt I C 276/18

umarza postępowanie wywołane apelacją powódki;

oddala apelację Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) z siedzibą w Ł.;

znosi między M. K. (1) i Spółdzielnią Mieszkaniową im. (...) w Ł. koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 377/20

UZASADNIENIE

W pozwie w sprawie I C 276/18 z dnia 21 lutego 2018 roku M. K. (1) jako członek pozwanej Spółdzielni wniosła o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały nr 7/WZ/XII/2018 Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. odbytego w sześciu częściach w dniach od 4 do 15 stycznia 2018 roku w sprawie wyborów do Rady Nadzorczej oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Z kolei w pozwie w sprawie I C 346/18 z dnia 27 lutego 2018 roku W. K. (2) jako członek pozwanej Spółdzielni wniósł o ustalenie nieważności, ewentualnie o uchylenie uchwały nr 7/WZ/XII/2018 Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł., które odbyło się w sześciu częściach w dniach od 4 do 15 stycznia 2018 roku w sprawie wyborów do Rady Nadzorczej oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Postanowieniem z dnia 3 lipca 2018 roku Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 219 k.p.c. połączył wskazane wyżej sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2019 roku Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny w obu połączonych sprawach ustalił, że uchwała Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. o numerze (...), oddalił powództwa w pozostałej części oraz zaniósł między stronami koszty procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o niżej wskazane ustalenia z których wynika, że w dniu 19 grudnia 2017 roku została złożona karta zgłoszenia kandydata na członka rady nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. w osobie członka Spółdzielni (...) (numer członkowski (...)). Kandydaturę powódki uzasadniono dużą wiedzą i praktyką w zakresie zarządzania nieruchomościami, co dobrze rokowało w pracy na rzecz Spółdzielni i jej członków. Do karty załączono oświadczenie powódki, że wyraża zgodę na kandydowanie na członka Rady Nadzorczej, ukończyła z wynikiem pozytywnym – przed zebraniem wyborczym – szkolenie z zakresu przepisów prawa o spółdzielniach mieszkaniowych i zasadach spółdzielczej gospodarki zasobami mieszkaniowymi, nie ma zaległości w opłatach eksploatacyjnych na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...), nie zajmuje się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni w rozumieniu § 98 ust. 4 Statutu pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej, a w szczególności nie uczestniczy jako wspólnik lub członek władzy przedsiębiorców prowadzących działalność konkurencyjną wobec Spółdzielni, nie jest kierownikiem bieżącej działalności gospodarczej Spółdzielni lub pełnomocnikiem Zarządu oraz nie pozostaje z członkami Zarządu lub Kierownikami bieżącej działalności gospodarczej Spółdzielni w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej i w drugim stopniu linii bocznej – w rozumieniu § 98 ust. 5 Statutu Spółdzielni oraz znane jej są postanowienia § 89¹ oraz § 90¹ Statutu Spółdzielni, określające wymagania wobec kandydatów na członków Rady Nadzorczej i jej kandydatura spełnia te wymogi. Jednocześnie powódka zgodnie z § 89¹ ust. 5 Statutu Spółdzielni zobowiązała się do obecności na posiedzeniu każdej części Walnego Zgromadzenia Spółdzielni w dniach 4, 5, 9, 10, 11 i 15 stycznia 2018 roku, gdzie w każdym ze wskazanych dni miała dokonać samoprezentacji ze szczególnym uwzględnieniem informacji w przedmiocie ukończenia z wynikiem pozytywnym szkolenia, zatrudnienia w Spółdzielni, prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Spółdzielni, pozostawania w sporze sądowym ze Spółdzielnią, zaleganiu z wnoszeniem opłat eksploatacyjnych, liczby kadencji pełnionych w Radzie Nadzorczej, wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, a także udzielenia odpowiedzi na pytania członków obecnych na posiedzeniach wszystkich części Walnego Zgromadzenia. Jednocześnie powódka oświadczyła, iż przyjmuje do wiadomości, że jej nieobecność na wskazanych częściach Walnego Zgromadzenia Spółdzielni może zostać uznana za przyczynę wykreślenia z listy kandydatów na członków Rady Nadzorczej.

Również w dniu 19 grudnia 2017 roku została złożona karta zgłoszenia kandydata na członka rady nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. w osobie członka Spółdzielni (...) (numer członkowski (...)). Do karty zgłoszenia załączono oświadczenie powoda, że wyraża zgodę na kandydowanie na członka Rady Nadzorczej, że ukończył z wynikiem pozytywnym – przed zebraniem wyborczym – szkolenie z zakresu przepisów prawa o spółdzielniach mieszkaniowych i zasadach spółdzielczej gospodarki zasobami mieszkaniowymi, nie ma zaległości w opłatach eksploatacyjnych wobec Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...), nie zajmuje się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni w rozumieniu § 98 ust. 4 Statutu Spółdzielni, a w szczególności nie uczestniczy jako wspólnik lub członek władzy przedsiębiorców prowadzących działalność konkurencyjną wobec Spółdzielni, nie jest kierownikiem bieżącej działalności gospodarczej Spółdzielni lub pełnomocnikiem Zarządu oraz nie pozostaje z członkami Zarządu lub Kierownikami bieżącej działalności gospodarczej Spółdzielni w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej i w drugim stopniu linii bocznej – w rozumieniu § 98 ust. 5 Statutu Spółdzielni oraz znane mu są postanowienia § 89¹ oraz § 90¹ Statutu Spółdzielni, określające wymagania wobec

kandydatów na członków Rady Nadzorczej i jego kandydatura spełnia te wymogi. Jednocześnie powód zgodnie z § 89¹ ust. 5 Statutu Spółdzielni zobowiązał się do obecności na posiedzeniu każdej części Walnego Zgromadzenia w dniach 4, 5, 9, 10, 11 i 15 stycznia 2018 roku, gdzie w każdym ze wskazanych dni miał dokonać samoprezentacji ze szczególnym uwzględnieniem informacji w przedmiocie ukończenia z wynikiem pozytywnym szkolenia, zatrudnienia w Spółdzielni, prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Spółdzielni, pozostawania w sporze sądowym ze Spółdzielnią, zaleganiu z wnoszeniem opłat eksploatacyjnych, liczby kadencji pełnionych w Radzie Nadzorczej, wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, a także udzielenia odpowiedzi na pytania członków obecnych na posiedzeniach wszystkich części Walnego Zgromadzenia. Jednocześnie powód oświadczył, iż przyjmuje do wiadomości, że jego nieobecność w wyżej wskazanych dniach na częściach Walnego Zgromadzenia Spółdzielni może zostać uznana za przyczynę wykreślenia z listy kandydatów na członków Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza pozwanej Spółdzielni we wrześniu 2017 roku podjęła uchwałę określającą, że wszyscy kandydaci na członków nowej Rady Nadzorczej muszą przejść szkolenie, aby zaktualizować swoją wiedzę na temat spółdzielczości. Takie szkolenie odbyło się w Spółdzielni listopadzie 2017 roku.

Obrady Walnego Zgromadzenia członków Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. podzielone były na 6 części i odbyły się w dniach 4, 5, 9, 10, 11 i 15 stycznia 2018 roku. W każdym z wyznaczonych dni obradowali członkowie spółdzielni zamieszkujący inne bloki mieszkalne. Podział i przynależność konkretnych bloków do poszczególnych części zgromadzenia reguluje statut pozwanej. Innymi słowy w każdej części zgromadzenia mogli uczestniczyć jedynie mieszkańcy bloków przypisanych do tej części zgromadzenia.

Każda część Walnego Zgromadzenia miała swoją komisję wyborczą. Na części Walnego Zgromadzenia, która odbyła się jako pierwsza w dniu 4 stycznia 2018 roku, były obecne wszystkie osoby kandydujące do Rady Nadzorczej. Na kolejnych częściach Walnego Zgromadzenia (w dniach 5, 9, 10, 11 i 15 stycznia) można było głosować jedynie na kandydatów, którzy przeszli w pierwszej części Walnego Zgromadzenia. Każda Komisja Wyborcza dostawała bowiem od Zarządu listę kandydatów do Rady Nadzorczej, a pod listą na tym samym dokumencie zatytułowanym: „protokół komisji wyborczej” znajdowała się adnotacja, która z powyższych kandydatur wymienionych z imienia i nazwiska nie może być poddana pod głosowanie z podaniem przyczyny. Komisje wyborcze każdej kolejnej części Walnego Zgromadzenia (poza pierwszą część) nie zajmowały się weryfikacją kandydatów.

Komisja wyborcza pierwszej części miała dostęp do oświadczeń kandydatów, a także tych osób, które nie zostały dopuszczone do kandydowania. Weryfikacja przez komisję wyborczą polegała na sprawdzeniu warunków formalnych oraz merytorycznych kandydowania, tj. czy oświadczenia kandydatów są zgodne z faktami. Faktycznie, w przypadku wszystkich komisji wyborczych (poza pierwszą), weryfikacji takiej nie przeprowadzano, gdyż pod głosowanie na każdej części były poddawane projekty uchwał o brzmieniu ustalonym przez pierwszą część walnego zgromadzenia.

Głosowania na członków Rady Nadzorczej odbywały się elektronicznie. Zarząd przygotował projekt porządku obrad i projekty uchwał.

Komisja Wyborcza Pierwszej części Walnego Zgromadzenia otrzymała od Zarządu Spółdzielni listę kandydatów do Rady Nadzorczej do głosowania w trakcie zgromadzenia. Na pierwszej części zgromadzenia stwierdzono, że 5 osób ze zgłoszonych 30 osób nie spełnia kryteriów kandydowania - w tej piątce byli powodowie. Brak kryteriów wynikał z 3 powodów: prowadzenie działalności konkurencyjnej, zaległości w opłatach, nieuczestniczenie w dodatkowym szkoleniu na podstawie decyzji rady nadzorczej z września 2017 roku. Po weryfikacji kandydatów Komisja Wyborcza I części Walnego Zgromadzenia sporządziła listę zawierającą 25 osób i przedstawiła P. I części Walnego Zgromadzenia celem przegłosowania. Na tym działalność tej Komisji się skończyła. Na pierwszej części Zgromadzenia było głosowanych 25 osób z listy. Odrzuceni kandydaci nie wypowiadali się, nie dokonywali samoprezentacji i nie było dyskusji na ten temat. Lista 5 osób wyeliminowanych nie była poddana pod głosowanie. Kandydaci odrzuceni, w tym powodowie, nie mieli również możliwości autoprezentacji na zgromadzeniu. Lista kandydatów sporządzona przez komisję wyborczą I części zgromadzenia była przedstawiana i głosowana na kolejnych częściach walnego zgromadzenia. Na kolejnych częściach nie było głosowania co do osób wyeliminowanych z listy kandydatów

podczas obrad pierwszej części Walnego Zgromadzenia. Na pozostałych częściach zgromadzenia nie było już mowy o wykluczonych kandydatach, a głosowana była jedynie lista kandydatów sporządzona przez Komisję Wyborczą pierwszej części zgromadzenia, na której nie było już tych pominiętych kandydatów.

Na początku pierwszej części Walnego Zgromadzenia była obecna powódka. Komisja wyborcza pierwszej części zgromadzenia, w ślad za opinią Zarządu pozwanej Spółdzielni, przyjęła, że powódka prowadzi działalność pokrewną do działalności spółdzielni, tj. zarząd i administrowanie nieruchomościami. W trakcie weryfikacji na Walnym Zgromadzeniu Komisja Wyborcza zapoznała się z opinią przedstawioną przez powódkę odnośnie w jej ocenie braku prowadzenia działalności konkurencyjnej. Następnie P. Komisji Wyborczej pierwszej części Walnego Zgromadzenia odczytał stanowisko komisji, że powódka nie może kandydować do rady z powodu prowadzenia konkurencyjnej działalności wobec Spółdzielni. Powódka wówczas zaprotestowała i złożyła pismo, że jej działalność nie jest działalnością konkurencyjną. Mimo tego zdaniem Komisji Wyborczej pierwszej części Zgromadzenia powódka nie mogła kandydować i musiała opuścić pierwszą część zgromadzenia, bo w związku z taką decyzją komisji wyborczej nie była ani kandydatem, ani członkiem Rady, ani mieszkańcem bloku przypisanego do pierwszej części Walnego Zgromadzenia.

Powódka, jako członek Spółdzielni jako mieszkaniec konkretnego bloku, uczestniczyła natomiast w VI części Walnego Zgromadzenia w dniu 15 stycznia 2018 roku. P. tej części zgromadzenia była B. C.. Otrzymała ona od Zarządu Spółdzielni listę kandydatów do Rady Nadzorczej, a pod listą na tym samym dokumencie zatytułowanym „Protokół komisji wyborczej VI części walnego zgromadzenia” (identyczny z poprzednimi protokołami) znajdowała się adnotacja, która z powyższych kandydatów nie może być poddana pod głosowanie z podaniem przyczyny. B. C. zgłosiła zdanie odrębne do tego protokołu, gdyż uznała, że to wyborcy, a zatem członkowie Spółdzielni winni dokonać oceny czy dany kandydat prowadzi działalność konkurencyjną wobec Spółdzielni. Tym bardziej, że zauważyła, iż powódka została wyeliminowana z listy kandydatów, a inna osoba – A. B. była członkiem Rady Nadzorczej poprzedniej kadencji, pomimo, że prowadziła działalność dokładnie o takim samym symbolu statystycznym jak powódka. Analogiczne zdanie odrębne do protokołu obrad zgłosiła A. P. II części Walnego Zgromadzenia w trakcie obrad II części Walnego Zgromadzenia.

Jeden z kandydatów do Rady Nadzorczej – pan W. nie był obecny na pierwszej części zgromadzenia i nie dokonał autoprezentacji. Sekretarz obrad K. M. sygnalizowała P. I części Walnego Zgromadzenia, że nie ma pana W., a powinien dokonać autoprezentacji zgodnie z regulaminem Walnego Zgromadzenia. Mimo to, przewodniczący zarządził głosowanie nad jego kandydaturą. Dokonano adnotacji w protokole. Kandydaci do Rady mieli obowiązek być obecni na wszystkich częściach zgromadzenia, a nieobecność skutkowałą rezygnacją z kandydowania.

Po zakończeniu wszystkich części Walnego Zgromadzenia, zebrało się kolegium, które podliczyło głosy oddane na poszczególnych kandydatów. Do Rady Nadzorczej na podstawie zaskarżonej uchwały weszła jedna osoba, która miała większość głosów „przeciw” aniżeli „za”. Na kolegium była dyskusja na ten temat, ale nikt ostatecznie nie zgłaszał formalnego sprzeciwu. Taka sytuacja wynikała z tego, że do Rady Nadzorczej dostały się osoby, które miały najwięcej głosów na „tak” w poszczególnych częściach zgromadzenia niezależnie od głosów na „nie”. We wszystkich częściach Zgromadzenia brało udział 375 członków. Bezwzględna większość to 188 osób. Tylko jeden kandydat do Rady Nadzorczej uzyskał taką większość.

Zaskarżoną uchwałą nr 7/WZ/XII/2018 Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. odbytego w sześciu częściach w dniach 4, 5, 9, 10, 11 i 15 stycznia 2018 roku w sprawie wyborów do Rady Nadzorczej dokonano wyboru (w głosowaniu tajnym) Rady Nadzorczej w liczbie 12 członków. Czas trwania kadencji tego organu określa § 89 ust. 10 Statutu Spółdzielni.

Powód W. K. (1) nie przystąpił do szkolenia z zakresu prawa spółdzielczego przed wyborami w roku 2018 roku. Takie szkolenie odbył bowiem w roku 2010 i w jego ocenie to szkolenie było obowiązujące, zwłaszcza, że tematyka szkolenia była mu znana. Choć powód znał treść uchwały Rady Nadzorczej z września 2017 roku o obowiązku szkolenia, to uznał,

że Rada Nadzorcza nie ma uprawnień, aby kształtować jego obowiązki korporacyjne, bo w jego ocenie może to robić tylko Walne Zgromadzenie, a wymóg szkolenia wynikał z uchwały Rady Nadzorczej, a nie Walnego Zgromadzenia.

Powódka M. K. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...). Przeważająca działalność gospodarcza powódki jest działalnością związaną z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat. Natomiast powódka jest również zarządcą nieruchomości, w tym nieruchomości należącej do Wspólnoty Mieszkaniowej przy ulicy (...). Teren tej nieruchomości zarządzanej przez powódkę M. K. (1) graniczy z terenem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej. Toczą się spory sądowe między pozwana Spółdzielnią, a Wspólnotą zarządzaną przez powódkę.

Jak wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy Łodzi, stosownie do § 80 ust. 14 Statutu Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) uchwalenie Regulaminu Obrad Walnego Zgromadzenia w zakresie nieuregulowanym w Statucie należy do wyłącznej właściwości Walnego Zgromadzenia. Z kolei zgodnie z do § 82 ust. 5 i 9 każdy projekt uchwały o jednakowej treści poddaje się pod głosowanie na każdej części Walnego Zgromadzenia, a Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały zwykłą większością głosów. Nadto § 82 ust. 16 Statutu Spółdzielni stanowi, że głosowanie na Walnym Zgromadzeniu odbywa się jawnie, z wyjątkiem wyborów do organów Spółdzielni, odwołania członków tych organów.

Statut Spółdzielni stanowi nadto:

- Rada Nadzorcza jest wybierana przez każdą część Walnego Zgromadzenia (§ 89 ust. 3);
- K. na członków Rady mogą być wskazane przez członków Spółdzielni, na piśmie osoby, które – przed zebraniem wyborczym – przeszły, z pozytywnym wynikiem, przeszkolenie z zakresu znajomości przepisów prawa o spółdzielniach mieszkaniowych i zasad spółdzielczej gospodarki zasobami mieszkaniowymi oraz wyraziły zgodę na kandydowanie i nie mają zaległości w opłatach (§ 89 ust. 4);
- Kadencja Rady Nadzorczej trwa 3 lata. Czas trwania kadencji liczy się od Walnego Zgromadzenia, na którym dokonano jej wyboru, do ostatniej części Walnego Zgromadzenia odbywającego się w trzecim roku od jej wyboru, które dokona wyboru Rady Nadzorczej na następną kadencję. Pierwsze zebranie nowo wybranej Rady Nadzorczej zwołuje Zarząd Spółdzielni (§ 89 ust. 10);
- Wybory członków Rady Nadzorczej dokonywane są w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów spełniających wymagania określone w Statucie (§ 89¹ ust.1);
- Nie można być członkiem Rady Nadzorczej dłużej niż przez 2 kolejne kadencje Rady Nadzorczej. Liczbę kadencji oblicza się biorąc pod uwagę dotychczasowy staż członka Rady Nadzorczej (§ 89¹ ust. 3);
- Zarząd przedstawia Komisji Wyborczej listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie. Lista ta jest poddawana pod głosowanie na każdej części Walnego Zgromadzenia. Kandydaci na członków są obowiązani do obecności na każdej części Walnego Zgromadzenia, z zastrzeżeniem § 79¹ ust. 7 Statutu (§ 89¹ ust. 5);
- K. na członków Rady Nadzorczej, przed głosowaniem dokonują swojej prezentacji, ze szczególnym uwzględnieniem danych dotyczących:
 - zatrudnienia w Spółdzielni,
 - prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Spółdzielni,
 - pozostawania w sporze sądowym ze Spółdzielnią,
 - zaleganiu z wnoszeniem opłat eksploatacyjnych,

- liczby kadencji pełnionych w Radzie Nadzorczej.

Członkowie wszystkich części Walnego Zgromadzenia mogą kandydatom zadawać pytania (§ 89¹ ust. 6);

- K. na członków Rady Nadzorczej składają pisemne oświadczenia wyrażające zgodę na kandydowanie oraz informację, o których mowa w ust. 6 (§ 89¹ ust. 7);

- **Komisja Wyborcza** sporządza listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie oraz weryfikuje treść oświadczeń złożonych przez kandydatów (§ 89¹ ust. 8);

- Członkowie Komisji Mandatowo – Skrutacyjnej nie mogą kandydować do Rady Nadzorczej (§ 89¹ ust. 9);

- Do Rady Nadzorczej nie mogą kandydować ani zostać w ważny sposób wybrane osoby będące pracownikami Spółdzielni, a także osoby, które sprawowały mandat członka Rady przez ostatnie dwie kolejne kadencje Rady Nadzorczej (§ 90¹ ust. 1);

- W przypadku naruszenia przez członka Rady Nadzorczej zakazu konkurencji, Rada Nadzorcza może podjąć uchwałę o zawieszeniu członka Rady w pełnieniu czynności. W takim wypadku najbliższe Walne Zgromadzenie rozstrzyga o uchyleniu zawieszenia bądź o odwołaniu zawieszzonego członka Rady Nadzorczej (§ 90¹ ust. 4);

- Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu nie mogą zajmować się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni, a w szczególności uczestniczyć jako wspólnicy lub członkowie władz przedsiębiorców prowadzących działalności konkurencyjną wobec Spółdzielni. Naruszenie zakazu konkurencji stanowi podstawę odwołania członka Rady Nadzorczej lub Zarządu oraz powoduje inne skutki prawne przewidziane w odrębnych przepisach (§ 98 ust. 4).

Po dokonaniu oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd I instancji uznał, że stan faktyczny był między stronami zasadniczo niesporny, a strony różniły się jedynie jego oceną prawną, zaś problematykę związaną z funkcjonowaniem spółdzielni mieszkaniowych reguluje ustawa z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz.1560) oraz ustawa z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 119 z 2003 r. poz. 1116 ze zm. – dalej jako u.s.m.).

Jak wynika z art. 42 § 1 Prawa spółdzielczego, uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków spółdzielni oraz wszystkie jej organy, a w odniesieniu do uchwał można wywieść trzy odrębne roszczenia dotyczące: stwierdzenia nieistnienia uchwały, stwierdzenia nieważności uchwały lub uchylenia uchwały. Każde z tych roszczeń ma za podstawę odmienne przesłanki, którymi należy się kierować przy konstruowaniu powództwa, przy czym nieważność czy nieistnienie uchwały powoduje, że z mocy prawa nie wywołuje ona żadnych skutków prawnych.

Jak wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w pierwszych dwóch sytuacjach chodzi o powództwo ustalające w trybie art. 189 k.p.c., a jak wynika z art. 42 § 4 Prawa spółdzielczego legitymacja czynna do wytoczenia takiego powództwa przysługuje każdemu członkowi spółdzielni oraz zarządowi. Uprawnienie realizowane przez indywidualnego członka nie jest przy tym uzależnione od uczestnictwa w walnym zgromadzeniu, ani też głosowania „za” czy „przeciw” uchwał. Powództwo zawsze kieruje się przeciwko spółdzielni, albowiem wyłącznie ten podmiot posiada legitymację procesową bierną. Podkreślenia wymaga, że z mocy art. 42 § 9 Prawa spółdzielczego orzeczenie sądu ustalające nieistnienie albo nieważność uchwały walnego zgromadzenia bądź uchylające uchwałę ma moc prawną względem wszystkich członków spółdzielni oraz wszystkich jej organów. We współczesnej doktrynie prawa spółdzielczego dostrzegany jest problem odróżnienia uchwał nieistniejących od uchwał bezwzględnie nieważnych. Jak wskazuje się, różnica ta polega na tym, że w tym drugim przypadku oświadczenie woli zostało złożone, niemniej z przyczyn merytorycznych lub formalnych, ustawa traktuje je jako nieważne od samego początku. W wypadku natomiast uchwały nieistniejącej dochodzi do tak rażących uchybień formalnych, że w ogóle nie można mówić o (skutecznym) złożeniu oświadczenia woli przez walne zgromadzenie spółdzielni. Jak wywodzi judykatura (wyrok Sądu Najwyższego z 14 marca 2013 r., I CSK 382/12, Biul. SN 2013, Nr 6), uchwała walnego zgromadzenia (zebrania

przedstawicieli) spółdzielni jest nieistniejąca w szczególności wtedy, gdy posiedzenie organu zostało samorzutnie zwołane przez grupę członków bez zachowania wymaganej procedury, uchwałę podjęto bez przewidzianego w statucie kworum albo bez wymaganej większości głosów, uchwałę podjęto w sprawie nieumieszczonej w porządku obrad, wyniki głosowania zostały sfalszowane, zastosowano przymus fizyczny wobec członków, uchwała została podjęta nie na serio, zaprotokołowano uchwałę bez podjęcia głosowania albo treść uchwały jest niezrozumiała i nie można ustalić jej sensu w drodze wykładni, a także, gdy uchwała została podjęta przez organ nieistniejący.

Zgodnie z brzmieniem art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego nieważna jest uchwała sprzeczna z ustawą. Ustalenia nieważności uchwały można zatem dochodzić jedynie w przypadku sprzeczności uchwały z przepisami prawa. Jak wywiódł Sąd I instancji, chodzi tu – podobnie jak w art. 58 § 1 k.c. - o sprzeczność uchwały z przepisem ustawy (tzn. każdej ustawy), zdaniem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 lutego 1998r., I CKN 1026/98, OSN 1999, Nr 9, poz. 159) także przepisem względnie obowiązującym, ponadto zaś z przepisem Konstytucji (art. 8 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), umowy międzynarodowej ratyfikowanej za uprzednią zgodą Sejmu (art. 91 ust. 1 i 2 Konstytucji), prawa Unii Europejskiej mającego bezpośrednie zastosowanie w porządku wewnętrznym (art. 91 ust. 3 Konstytucji) i rozporządzenia wydanego przez organ wskazany w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania (art. 92 ust. 1 Konstytucji).

Zgodnie z art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego, uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu. Na mocy § 4 tego przepisu każdy członek spółdzielni lub zarząd może wytoczyć powództwo o uchylenie uchwały. Jak uznał Sąd I instancji z cytowanej regulacji wynika, że powództwo o uchylenie uchwały przysługuje wówczas, gdy jest ona sprzeczna ze statutem lub wydanym na jego podstawie regulaminem, albo nie będąc sprzeczna z ustawą (albo nawet ze statutem) jest jednak sprzeczna z dobrymi obyczajami, godzi w interesy spółdzielni bądź też ma na celu pokrzywdzenie jej członka. Pozew o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia powinien być wniesiony w ciągu sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia.

W rozpoznawanych, połączonych na mocy art. 219 k.p.c., sprawach powodowie wnieśli o ustalenie nieistnienia uchwały, ewentualnie stwierdzenie nieważności i ewentualnie w dalszej kolejności o uchylenie uchwały, a tak określone roszczenia powodów zasługiwały na uznanie jedynie w części. Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest podstaw do ustalenia, że zaskarżona uchwała nie istnieje. Nie stwierdzono bowiem tak rażących uchybień formalnych, że w ogóle nie można mówić o (skutecznym) złożeniu oświadczenia woli przez walne zgromadzenie spółdzielni. Za zasadny natomiast Sąd I instancji uznał zarzut bezpodstawnego wykluczenia powodów z listy kandydatów na członków rady nadzorczej, co skutkowało nieważnością podjętej i istniejącej uchwały. Z treści § 89¹ ust. 5 Statutu wynika bowiem jednoznacznie, iż to zarząd przedstawia Komisji Wyborczej listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie, a następnie lista ta jest poddawana pod głosowanie na każdej części Walnego Zgromadzenia. Z kolei Komisja Wyborcza sporządza listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie oraz weryfikuje treść oświadczeń złożonych przez kandydatów (§ 89¹ ust. 8). Brak jest jednak jakiegokolwiek postanowienia Statutu, który pozwalałby na wyeliminowanie przez komisję wyborczą poddania pod głosowanie danej, konkretnej, kandydatury. Kandydaci na członków Rady Nadzorczej – zgodnie z postanowieniami Statutu – powinni dokonać swej prezentacji wskazując między innymi, czy prowadzą działalność konkurencyjną wobec Spółdzielni (§ 89¹ ust. 6), winni również złożyć pisemne oświadczenie zawierające oświadczenie w tym przedmiocie (§ 89¹ ust. 7), zaś Komisja Wyborcza sporządza listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie oraz weryfikuje treść oświadczeń złożonych przez kandydatów (§ 89¹ ust. 8). Z zestawienia powyżej przedstawionych postanowień Statutu nie wynika jednak możliwość poddania pod głosowanie kwestii, czy któregokolwiek z kandydatów – w związku z negatywną weryfikacją treści złożonego oświadczenia – można wykreślić z listy kandydatów. Tym bardziej decyzja o wykreśleniu z listy kandydatów nie może zostać podjęta arbitralnie przez zarząd lub członków komisji wyborczej pierwszej części walnego zgromadzenia. A z taką sytuacją mieliśmy tu do czynienia. Należy uznać tego rodzaju działanie za niezgodne z postanowieniami Statutu, a co za tym idzie z przepisem ustawy – art. 18 § 2 Prawa spółdzielczego, który wskazuje

wśród licznych praw członka spółdzielni, prawo wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni. W niniejszej sprawie powodowie zostali jednak tego prawa pozbawieni. W wyniku dokonywania weryfikacji oświadczeń powodów członkowie pierwszej Komisji Wyborczej postanowili o wyeliminowaniu powodów z listy kandydatów do Rady i tak okrojona lista kandydatów została dopiero poddana pod głosowanie, wbrew zasadzie wyrażonej w § 89¹ ust. 5 Statutu. Przewidziana w przepisie § 89¹ ust. 8 Statutu weryfikacja treści oświadczeń złożonych przez kandydatów powinna rodzić jedynie konsekwencje w postaci przekazania stosownej informacji Walnemu Zgromadzeniu, a członkowie Walnego Zgromadzenia powziąwszy taką wiadomość, mogliby poprzez zadawanie pytań kandydatowi wyjaśnić rzeczoną kwestię i zgodnie z własnym osądem oddawać głosy. Jak wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie ulega wątpliwości, że – z uwagi na odbywanie Walnego Zgromadzenia w częściach – ci sami kandydaci powinni zostać wymienieni w projekcie uchwały głosowanej na każdej z części walnego zgromadzenia, a w rezultacie wszyscy członkowie Walnego Zgromadzenia, na wszystkich jego częściach, winni mieć możliwość głosowania na wszystkich kandydatów, którzy zgłosili się do rady nadzorczej (tak SA w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 kwietnia 2011 roku, VI ACa 1186/10, LEX 824350). Faktycznie jednak powodowie, mimo zapisu § 89¹ ust. 6 Statutu Spółdzielni, nie mieli możliwości dokonać swojej prezentacji oraz odpowiedzieć na ewentualne pytania członków ani pierwszej, ani tym bardziej każdej kolejnej części Walnego Zgromadzenia. Okoliczność ta oznacza, że uchwała Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. numer (...), jako sprzeczna z ustawą, jest nieważna, gdyż jest sprzeczna z art. 18 § 2 Prawa spółdzielczego, co uzasadniało jej uchylenie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zaniechał rozpatrywania wskazywanych przez powodów przesłanek będących podstawą uchylenia zaskarżonej uchwały, gdyż tylko ważna uchwała mogłaby ewentualnie zostać uchylona przez Sąd i tej części oddalił powództwo, zaś o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 grudnia 2019 roku w części uwzględniającej powództwa oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacją zaskarżyła Spółdzielnia Mieszkaniowa im. (...) w Ł. zarzucając rozstrzygnięciu:

I. naruszenie prawa materialnego, a to:

1.art. 18 § 2 pkt 2 ustawy Prawo spółdzielcze poprzez jego bezzasadne zastosowanie i w konsekwencji chybione przyjęcie przez Sąd 1 instancji, iż wykreślenie powodów z listy kandydatów do Rady Nadzorczej i niedopuszczenie powodów do dokonania samoprezentacji naruszyło ich bierne prawo wyborcze,

podczas gdy:

powodowie z biernego prawa wyborczego skorzystali, bowiem ich kandydatura zgłoszona przez członków Spółdzielni została przyjęta przez Zarząd i przedstawiona wśród nazwisk innych zgłoszonych kandydatów Komisji Wyborczej celem weryfikacji oświadczeń tak powodów, jak i innych kandydatów, a następnie sporządzona przez Komisję Wyborczą na podstawie § 89¹ ust. 8 lista kandydatów na członków Rady Nadzorczej i przy przyjęciu przez Komisję Wyborczą, iż powódka naruszyła zakaz konkurencji (art. 56 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze), zaś powód nie przystąpił do szkolenia przed wyborami 2018 r. i wobec czego nie zostali umieszczeni na liście wyborczej sporządzonej przez tę Komisję w ramach jej wyłącznych kompetencji;

ostateczna lista wyborcza sporządzona przez Komisję Wyborczą w następstwie weryfikacji oświadczeń kandydatów na członków Rady Nadzorczej poddawana była pod głosowanie wszystkich części Walnego Zgromadzenia i przy uwzględnieniu zasady, iż na każdej części Walnego Zgromadzenia poddawane pod głosowanie są uchwały wyłącznie o tej samej treści;

prezentacji dokonywały wyłącznie osoby, które wypełniały przesłanki ustawowe i statutowe do kandydowania na członków Rady Nadzorczej a nie te, które wobec niespełniania tych postanowień nie zostały umieszczone na liście wyborczej sporządzonej przez Komisję Wyborczą I części;

2.a) § 89¹ ust. 8 Statutu w zw. z art. 56 § 3 ustawy prawo spółdzielcze co do oceny

dotyczącej osoby powódki M. K. (1) i

b) § 89¹ ust. 8 Statutu w zw. z § 89 ust 4 Statutu w zw. z uchwałą nr 52/ (...) Rady Nadzorczej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie organizacji szkolenia dla kandydatów **na** członków Rady Nadzorczej co do oceny dotyczącej osoby powoda W. K. (3) poprzez ich bezzasadne niezastosowanie i przyjęcie, iż brak jest jakiegokolwiek postanowienia Statutu, który pozwalałby na wyeliminowanie przez komisję wyborczą poddania pod głosowanie danej kandydatury na członka Rady Nadzorczej

podczas gdy:

zgodnie z postanowieniami Statutu Komisja Wyborcza sporządza listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie oraz **weryfikuje** treść oświadczeń złożonych przez kandydatów, a w przedmiotowym stanie faktycznym weryfikacja ta odnosiła się także co do osób powodów odpowiednio w zakresie zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej oraz obowiązku przystąpienia do szkolenia przed ubieganiem się o mandat członka Rady Nadzorczej.

2.art. 56 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze poprzez jego bezzasadne niezastosowanie w konsekwencji nieuprawnionego uchylenia się przez Sąd I instancji od dokonania oceny w zakresie czy powódka M. K. (1) zajmuje się interesami konkurencyjnymi wobec spółdzielni przy uwzględnieniu tożsamego przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej przez powódkę, jak i pozwaną Spółdzielnię

w sytuacji, gdy:

informacja z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej RP dotyczącej powódki M. K. (1) wskazuje, iż prowadzi ona firmę pod nazwą Biuro (...), a wykonywana działalność gospodarcza wymienia kody (...) tożsame dla kodów (...) wskazanych dla wykonywanej działalności gospodarczej przez pozwaną Spółdzielnię, tj. w zakresie zarządzania nieruchomościami, a co w konsekwencji prowadzi do jednoznacznej oceny, iż powódka zajmuje się interesami konkurencyjnymi wobec Spółdzielni i ta okoliczność z mocy ustawy eliminuje ją od kandydowania na członka Rady Nadzorczej;

3. § 89 ust 4 Statutu w zw. z uchwałą nr 52/ (...) Rady Nadzorczej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie organizacji szkolenia dla kandydatów na członków Rady Nadzorczej poprzez jego bezzasadne niezastosowanie przez Sąd I instancji jako podstawy prawnej zawierającej przesłanki, które wypełniać ma kandydat na członka Rady Nadzorczej w wyborach w styczniu 2018 r.

podczas, gdy:

- postanowienie statutowe jednoznacznie wskazuje, iż kandydatem na członka Rady Nadzorczej może być osoba, która m.in. przed zebraniem wyborczym przeszła z pozytywnym wynikiem przeszkolenie z zakresu znajomości przepisów prawa o spółdzielniach mieszkaniowych i zasad spółdzielczej gospodarki zasobami mieszkaniowymi,

- uchwała nr 52/ (...) Rady Nadzorczej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie organizacji szkolenia dla kandydatów na członków Rady Nadzorczej w związku z licznymi zmianami jakie nastąpiły z dniem 9 września 2017 r. w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych, jak i w ustawie Prawo

spółdzielcze nakładała taki obowiązek również na osoby, które wcześniej przeszły obowiązek szkolenia, a która to uchwała nie była przez nikogo zaskarżona, jako prawomocna obowiązywała w obrocie, była podana do wiadomości członków i z treścią, której powód się zapoznał,

a mimo to powód W. K. według swojej woli zaniechał uczestniczenia w tym przeszkoleniu, co prowadzi do wniosku, iż nie wypełnił obowiązku statutowego przewidzianego dla kandydata na członka Rady Nadzorczej, a w konsekwencji powód z własnej woli ujął sobie uprawnienia do realizacji biernego prawa wyborczego.

4.art. 18 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze poprzez jego bezzasadne niezastosowanie przez Sąd I instancji i w konsekwencji pominięcie przez tenże Sąd naczelnej zasady obowiązującej w spółdzielczości, iż cyt. „**Prawa i obowiązki wynikające z członkostwa w spółdzielni są dla wszystkich członków równe**” przez to, że:

- w sposób chybiony Sąd I instancji daje dla powodów jako członków pozwanej Spółdzielni naruszających postanowienia Statutu, ustawy prawo spółdzielcze, jak i prawomocne uchwały Rady Nadzorczej uprawnienie do realizacji przez nich biernego prawa wyborczego

w sytuacji gdy

z takiego samego prawa korzystają inni członkowie pozwanej Spółdzielni, będący kandydatami na członków Rady Nadzorczej, a którzy respektują postanowienia Statutu, jak i ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, jak i prawa spółdzielczego, a co w konsekwencji prowadzi do zróżnicowania uprawnień powodów wynikających z członkostwa w spółdzielni dla osób, które z tych praw korzystają, a nie respektują obowiązków.

II. naruszenie przepisów postępowania, które to naruszenie miało wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia, a to przepisów:

- **art. 233 § 1 k.p.c.** poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji **ustalenie przez Sąd I instancji faktów niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy** i w konsekwencji chybione przyjęcie, iż głosowanie na kandydatów na członków Rady Nadzorczej zweryfikowanych przez Komisję Wyborczą pierwszej części Walnego Zgromadzenia, a umieszczonych na liście sporządzonej przez tę komisję następowało na **kolejnych** częściach Walnego Zgromadzenia (str. 4 uzasadnienia)

w sytuacji gdy

głosowanie na wyżej wymienionych kandydatów objętych listą sporządzoną przez Komisję Wyborczą pierwszej części Walnego Zgromadzenia następowało na **wszystkich** 6 częściach Walnego Zgromadzenia, co w konsekwencji prowadzi do **jednoznacznego ustalenia, iż na wszystkich częściach Walnego Zgromadzenia głosowano na tych samych kandydatów**, a co wynika z zasady, iż na każdej części Walnego Zgromadzenia poddawane pod głosowanie są uchwały wyłącznie o tej samej treści,

W świetle powyższego, pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa **wniosła o** zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części przez:

a) oddalenie powództwa w pozostałej części ponad już oddaloną a stanowiącej przedmiot zaskarżenia, a także zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanej Spółdzielni kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przewidzianych;

b) zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przewidzianych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie zgodnie z postanowieniem art. 98 § 1 k.p.c.

Każdy z powodów wniósł o oddalenie apelacji Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego wywołanego przez stronę pozwaną (odpowiedź na apelację M. K. k. 357-357; odpowiedź na apelację W. K. k. 363-364).

Z kolei powódka M. K. (1) apelacją zaskarżyła wyrok z dnia 20 grudnia 2019 roku w części oddalającej powództwo o ustalenie nieistnienia uchwały nr 7/WZ/XII/2018 Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. zarzucając rozstrzygnięciu:

I. Sprzeczność ustaleń faktycznych Sądu z zebrany materiałem dowodowym polegającą na ustaleniu że:

komisja wyborcza pierwszej części Walnego Zgromadzenia zajęła się weryfikacją kandydatów na członków Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł., w sytuacji, gdy to Zarząd pozwanej Spółdzielni przygotował listę kandydatów do Rady Nadzorczej, a pod listą na tym samym dokumencie zatytułowanym: „protokół komisji wyborczej” znajdowała się adnotacja, która z kandydatur nie może być poddana pod głosowanie z podaniem przyczyny;

do Rady Nadzorczej, na podstawie zaskarżonej uchwały weszła jedna osoba, która miała większość głosów „przeciw” aniżeli „za” w sytuacji, gdy pięciu kandydatów spośród osób „wybranych” do Rady Nadzorczej na podstawie zaskarżonej uchwały otrzymało więcej głosów „przeciw” niż „za”;

teren nieruchomości zarządzanej przez powódkę M. K. (1) graniczy z terenem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej, w sytuacji gdy z przedłożonych przez pozwaną dokumentów, tj. protokołu wyznaczenia punktów granicznych ujawnionych uprzednio w ewidencji gruntów i budynków sporządzonego przez geodetę, takie ustalenia nie można poczynić.

II. Naruszenie art. 42 § 9 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1560 ze zm.) w związku z art. 189 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, iż procedowanie nad zaskarżoną uchwałą nie było obarczone rażącymi uchybieniami, skutkującymi przyjęciem, iż do podjęcia zaskarżonej uchwały nie doszło, w sytuacji gdy:

nie poddano pod głosowanie listy wszystkich zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej wbrew zapisowi § 89¹ ust. 5 Statutu pozwanej Spółdzielni, z naruszeniem art. 18 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze;

pod głosowanie poddana została kandydatura osoby, która nie była obecna na pierwszej części Walnego Zgromadzenia, pomimo, iż nieobecność skutkowałą rezygnacją z kandydowania na członka Rady Nadzorczej;

przy ustalaniu wyników głosowania nad zaskarżoną uchwałą nie były brane pod uwagę głosy oddane „przeciwko” kandydatom, co skutkowało „wyborem” pięciu kandydatów, którzy otrzymali więcej głosów „przeciwko” swojej kandydaturze, niż głosów „za”;

przy ustalaniu wyników głosowania nad zaskarżoną uchwałą nie wzięto pod uwagę ogólnej liczby członków Spółdzielni Mieszkaniowej uczestniczących w walnym zgromadzeniu, co skutkowało tym, iż bezwzględna większość głosów „za” otrzymał tylko jeden kandydat /art. 8³ ust. 9 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 845 ze zm.)/.

Wskazując na powyższe okoliczności, powódka M. K. (1) wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie nieistnienia uchwały nr 7/WZ/XII/2018 Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. i zasądzenie

od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje.

Spółdzielnia Mieszkaniowa im. (...) wniosła o oddalenie apelacji powódki M. K. (1)

Podczas rozprawy apelacyjnej w dniu 21 lipca 2022 roku M. K. (1) cofnęła wniesioną przez siebie apelację (protokół rozprawy apelacyjnej k. 593).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podjętej w toku postępowania apelacyjnego czynności procesowej M. K. (1) jaką było cofnięcie wniesionej przez nią apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 grudnia 2019 roku.

Zgodnie z art. 391 § 2 k.p.c. w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne i orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu. Cofnięcie apelacji nie podlega kontroli sądu. W takim wypadku sąd obowiązany jest umorzyć postępowanie, albowiem stało się ono bowiem z innych przyczyn zbędne w rozumieniu art. 355 k.p.c. Z tych też względów postępowanie wywołane apelacją powódki podlegało umorzeniu.

Ostatecznie zatem przedmiotem rozpoznania przez Sąd II instancji pozostała apelacja wniesiona przez pozwaną Spółdzielnię Mieszkaniową im. (...) w Ł.

Przechodząc do oceny prawidłowości wydanego rozstrzygnięcia w kontekście podniesionych zarzutów apelacyjnych podkreślić należy, że kontrola instancyjna zaskarżonego rozstrzygnięcia prowadzi do akceptacji ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji oraz uznania, że okoliczności faktyczne sprawy zostały należycie zweryfikowane i ocenione oraz we właściwy sposób powiązane z odpowiednimi przepisami prawa. Tym samym poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne Sąd Apelacyjny przyjmuje generalnie za własne, jako znajdujące odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Na aprobatę zasługują też rozważania prawne, stanowiące konsekwencję właściwie zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Analizując w pierwszej kolejności trafność podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, Sąd Apelacyjny uznał go za całkowicie bezzasadny. Sąd Okręgowy poczynił bowiem prawidłowe ustalenia faktyczne, wyrażając oceny, które nie pozostają w sprzeczności z zasadami logiki rozumowania czy doświadczenia życiowego i nie wykazują błędów natury faktycznej. Dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów nie nasuwa zastrzeżeń, gdyż nie wykracza poza uprawnienia wynikające z przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Co do zasady Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli zatem z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Wyłącznie w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Podkreślić należy, że utrwalone w tej mierze stanowisko doktryny oraz judykatury wskazuje, iż do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie jest wystarczające przekonanie apelującego o innej, niż przyjęta wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich ocenie odmiennej niż przeprowadzona przez Sąd (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, Wokanda 2000/7/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 marca 2006 r., I ACa 1116/2005, Lex nr 194518). W związku z powyższym, zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla apelującego ustaleń stanu faktycznego. Dla skuteczności postawionego zarzutu przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów konieczne jest wykazanie, przez odwołanie się do skonkretyzowanych dowodów, że sąd pierwszej instancji, dokonując tej oceny, w sposób rażący naruszył obowiązujące dyrektywy oceny, albowiem Sąd II instancji, bez stwierdzenia rażącego naruszenia zasad oceny dowodów, nie może ingerować w ustalenia faktyczne stanowiące

podstawę zaskarżonego wyroku. W przedmiotowej sprawie jednakże taka sytuacja nie zachodzi. W opinii Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji wyjaśnił istotne dla sprawy okoliczności, przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, dokonując przy tym prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c. A skoro tak, to uznać należało, że pozwany w żadnej mierze nie wykazał wskazanymi w apelacji argumentami wadliwości rozumowania Sądu Okręgowego z punktu widzenia zaprezentowanych powyżej kryteriów. Nie sposób pominąć, iż to Statut jest podstawowym aktem prawnym kreującym byt spółdzielni mieszkaniowej i to z jego postanowieniami nie mogą być sprzeczne inne wewnętrzne akty normatywne, takie jak Regulamin walnego zgromadzenia, sposób działania i powoływania komisji wyborczej, zasady sporządzania przez zarząd listy kandydatów do Rady Nadzorczej itd. W konsekwencji nie jest uzasadnione twierdzenie apelacji jakoby to głosowanie na kandydatów na członków Rady Nadzorczej zweryfikowanych przez Komisję Wyborczą pierwszej części Walnego Zgromadzenia w liczbie 25 i umieszczonych na liście sporządzonej przez tę komisję nie następowało na **kolejnych (sześciu)** częściach Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, gdyż okoliczności tej nikt nie zaprzecza i nie budzi wątpliwości, że głosowaniu poddawane były uchwały tej samej treści. Przedmiotem sporu jest bowiem niedopuszczenie powodów do przedstawienia prezentacji na Walnym Zgromadzeniu oraz nie poddanie ich kandydatur głosowaniu przez sześć części zgromadzenia. Taki zarzut wskazuje jednak na to, że po stronie pozwanej nie zostało właściwie odczytane uzasadnienie Sądu I instancji i dlatego Sąd Apelacyjny w sposób szerszy i jednoznaczny przedstawi stan faktyczny objęty niniejszym postępowaniem. Regulacja struktury organizacyjnej spółdzielni, sposobu powoływania i funkcjonowania jej organów należy do spółdzielni, a zadaniem statutu jest rozwinięcie ramowych przepisów ustawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 grudnia 1994 r., I ACr 688/94, OSA 1995, Nr 5, poz. 28). To stosownie do postanowień statutu następuje wybór członków rady nadzorczej (art. 45 § 1 Prawa spółdzielczego). Zgodnie z art. 8² ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w skład rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej nie mogą wchodzić osoby będące pracownikami spółdzielni. Uchwała w sprawie wyboru takiej osoby do rady nadzorczej jest nieważna. Z chwilą nawiązania stosunku pracy przez członka rady nadzorczej ustaje jego członkostwo w radzie nadzorczej tej samej spółdzielni.

Bez wątpienia ustawa z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych miała na celu wzmocnienie pozycji prawnej członków spółdzielni mieszkaniowych, w szczególności poprzez zwiększenie roli w zarządzaniu i czynnościach nadzorczych, a także usprawnienie funkcjonowania tych podmiotów. Powszechnie jednak jest znana okoliczność, że wieloletnie i konserwatywne ze swej istoty władze tychże podmiotów próbują ograniczać dostęp wykształconych i młodych względnie ludzi do tych struktur. Taka jest też etiologia konfliktu, który leży u podstaw niniejszego sporu

W pierwszej kolejności należy zatem wskazać, że art. 1 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210) w chwili wejścia w życie tej ustawy stanowił między innymi, że spółdzielnia jest dobrowolnym i samorządnym zrzeszeniem o nieograniczonej liczbie członków i zmiennym funduszu udziałowym. Zasada ta w istocie nie zmieniła się, gdyż i obecnie obowiązujący art. 1 § 1 tej ustawy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 275) potwierdza, że spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym. Wskazany przepis zawiera ustawową definicję spółdzielni jako rodzaju osoby prawnej na tyle odrębnej od pozostałych typów występujących w obrocie korporacji, że wymagał odrębnej regulacji tego typu podmiotów we wskazanym akcie prawnym. Analizując ustawową definicję spółdzielni, należy pamiętać o tym, że cechy spółdzielni powinny być rozpatrywane łącznie, ponieważ występuje między nimi zależność, a pełna treść każdej cechy ukazuje się na tle pozostałych (patrz: M. G., J. I., Prawo spółdzielcze, 1985, s. 17). Spółdzielnia ze swej istoty ma chronić interesy założycieli oraz aktualnych członków spółdzielni, a nie jej potencjalnych uczestników. Członkiem spółdzielni może być bowiem każda osoba fizyczna o pełnej zdolności do czynności prawnych, jeśli odpowiada ona wymaganiom określonym w statucie (art. 15 § 2 Prawa spółdzielczego). Oznacza to, że statut nie może wyraźnie wykluczyć członkostwa oznaczonych osób fizycznych z uwagi na określone cechy i właściwości, jednakże może wprowadzać kryterium różnicujące zbiór (kategorię) osób fizycznych. W szczególności statut może uzależnić uzyskanie członkostwa od posiadania przez kandydatów określonych przymiotów, które powinny być istotne z punktu widzenia celów i zadań danej spółdzielni.

Zgodnie z ustawową definicją, spółdzielnia jest zrzeszeniem dobrowolnym. Dobrowolność przejawia się na różnych płaszczyznach. Po pierwsze, polega na dobrowolności założenia (utworzenia) spółdzielni i zakończenia jej bytu prawnego. Po drugie – z punktu widzenia członka – dobrowolne jest przystąpienie do spółdzielni, jak i wystąpienie z niej. (W. C., Zarys prawa korporacji, s. 17. Dobrowolność jest nadal ustawową cechą spółdzielni). Wobec niekwestionowanej obecnie przynależności stosunków wewnątrzspółdzielczych do prawa cywilnego dobrowolność zrzeszania się w spółdzielni należy uznać za jeden z przejawów „obowiązywania na terenie prawa spółdzielczego cywilnoprawnej zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.)” (K. Pietrzykowski, w: System Prawa Prywatnego, t. 4, 2012, Rozdział IX, Nb 44).

To na tle tak zdefiniowanego dobrowolnego członkostwa w spółdzielni, doszło do wyodrębnienia z ustawy Prawo spółdzielcze nowej regulacji dotyczącej spółdzielni mieszkaniowych, a mianowicie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r., Nr 4, poz. 27). Przywołana ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych nie zawiera definicji spółdzielni mieszkaniowej, dlatego w pełni wyczerpująca jest definicja ogólna spółdzielni zamieszczona w art. 1 Prawa spółdzielczego (K. Pietrzykowski, w: Gniewek, System Prawa Prywatnego, t. 4, 2012, Nb 66). W artykule 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku został określony jedynie cel spółdzielni mieszkaniowej oraz ustawowy przedmiot jej działania. Tym samym spółdzielnia mieszkaniowa jest korporacją, czyli zrzeszeniem o jakim mowa w art. 1 § 1 Prawa spółdzielczego, posiadającym osobowość prawną. Spółdzielnia to nic innego jak zespół osób, które dla osiągnięcia wspólnego celu podejmują się współdziałania w sposób zorganizowany. Chodzi zatem o wspólną działalność gospodarczą członków za pomocą struktury spółdzielni. Dlatego także spółdzielnia mieszkaniowa jest zrzeszeniem osób i wnoszonych przez te osoby nakładów (udziały, wkłady, składki itp.), które tworzą majątek tego podmiotu, a przez swoje wspólne uprawnienia organizacyjne decydują o działalności spółdzielni. Podkreślenia wymaga, że art. 1 ust. 7 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych wskazuje wprost, iż w sprawach w niej nieuregulowanych znajdują zastosowanie, co do zasady, przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze.

Art. 1 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych określa zatem jedynie specyficzny cel spółdzielni mieszkaniowej, którym jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych i innych potrzeb członków oraz ich rodzin. Z brzmienia powołanego przepisu wynika zatem, że spółdzielnia mieszkaniowa ma specyficzny cel w postaci bezpośredniego zaspokajania potrzeb mieszkaniowych i innych potrzeb swoich członków i to z tego względu spółdzielnia jest oznaczona w obrocie jako "mieszkaniowa". Cel ten jest realizowany za poprzez dostarczanie członkom samodzielnych lokali mieszkalnych lub domów jednorodzinnych, a także lokali o innym przeznaczeniu. Zgodnie z art. 1 ust. 2 te same ustawy przedmiotem działania spółdzielni mieszkaniowej może być budowanie budynków lub nabywanie budynków w celu ustanowienia na rzecz członków właściwych tytułów prawnych zapewniających korzystanie ze znajdujących się w nich lokali. We wszystkich przypadkach spółdzielnia mieszkaniowa jako podmiot gospodarczy obligatoryjnie prowadzi działalność gospodarczą.

Ani ustawa Prawo spółdzielcze, ani ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych nie zawierają odpowiednika art. 2 Kodeksu spółek handlowych, według którego w sprawach ze stosunku spółki handlowej nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, a gdy wymaga tego właściwość (natura) tego stosunku, przepisy te stosuje się odpowiednio. Trudno bowiem byłoby wskazać na takie stosunki spółdzielcze, których właściwość (natura) sprzeciwiałaby się stosowaniu wprost przepisów Kodeksu cywilnego. Okoliczność ta sprawia, że w sprawach ze stosunków prawnych nieuregulowanych w ustawie Prawo spółdzielcze ani w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych przepisy kodeksu cywilnego w zasadzie stosuje się wprost, chyba że ustawy te zawierają przepisy odsyłające do stosowania innych ustaw (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r., III CSK 79/08, L.). Z kolei jak przyjmuje judykatura, zgodnie ze stosowaną w drodze analogii ogólną regułą międzyczasową, zamieszczoną w art. XXVI p.w.k.c., do stosunków prawnych powstałych przed wejściem w życie ustaw nowelizujących ustawę o spółdzielniach mieszkaniowych stosuje się prawo dotychczasowe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r., IV CSK 686/15, L.).

W tym stanie prawnym nie może budzić wątpliwości, iż zgodnie z art. 35 Prawa spółdzielczego organami spółdzielni są: walne zgromadzenie, rada nadzorcza i zarząd przy czym, jak wynika z art. 8³ ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych walne zgromadzenie nie może zostać zastąpione przez zebranie przedstawicieli, ale jedynie, jeśli statut tak stanowi, a liczba członków spółdzielni przekroczy 500, może zostać podzielone na części. Walne zgromadzenie podzielone na części nie stanowi jednak nowego organu spółdzielni mieszkaniowej, innego lub zastępującego walne zgromadzenie. Stanowi jedynie inną postać walnego zgromadzenia, o którym mowa w przepisach prawa spółdzielczego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 stycznia 2020 r., V ACa 452/19, L.). W przypadku podzielenia walnego zgromadzenia na części uchwałę uważa się za podjętą, jeżeli była poddana pod głosowanie wszystkich części walnego zgromadzenia, a za uchwałą opowiedziała się wymagana w ustawie lub statucie większość ogólnej liczby członków uczestniczących w walnym zgromadzeniu (art. 8³ ust. 9 u.s.m.). Możliwość zwołania walnego zgromadzenia podzielonego na części oczywiście nie prowadzi do modyfikacji kompetencji walnego zgromadzenia członków spółdzielni. Art. 38 § 1 Prawa Spółdzielczego wymienia wprost wyłączne kompetencje walnego zgromadzenia członków, przy czym statut może jedynie dodać walnemu zgromadzeniu jeszcze inne kompetencje jako kompetencje wyłączne. Statut może bowiem zastrzec podejmowanie uchwał również w innych sprawach do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia. Odbywanie Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w częściach przewiduje Statut tej jednostki i w takim trybie zwołano walne zgromadzenie w dniach 4, 5, 9, 10, 11 i 15 stycznia 2018. Jak wynika z § 82.1 Statutu "O czasie, miejscu i porządku obrad każdej części Walnego Zgromadzenia zawiadamia się wszystkich członków na piśmie za zawrotnym poświadczeniem odbioru (...), co najmniej 21 dni przed terminem posiedzenia pierwszej części Walnego Zgromadzenia", zaś jak wynika z ustępu 4 § 82 "Na każdej części Walnego Zgromadzenia obowiązuje porządek obrad podany do wiadomości członkom w sposób określony w niniejszym paragrafie", i co więcej (§ 82 ust. 5): "Każdy projekt uchwały o jednakowej treści poddaje się pod głosowanie na każdej części Walnego Zgromadzenia". Oznacza to w realiach niniejszej sprawy, że uchwały poddane głosowaniu w dniu 4 stycznia 2018 roku w żaden sposób nie mogły ulec zmianie podczas kolejnych części Walnego Zgromadzenia w kolejnych dniach nawet w wypadku nagłego zgonu kandydata do rady nadzorczej, czy też niestawiennictwa kandydata w kolejnych częściach Walnego Zgromadzenia i nie przedstawienia wymaganej obligatoryjnie samoprezentacji podczas kolejnej części Zgromadzenia.

Z kolei jak wynika z § 82 ust. 7 Statutu "W przypadku gdy w porządku obrad znajduje się punkt o wyborze członków Rady Nadzorczej, zawiadomienie powinno zawierać informację o możliwości zgłaszania przez członków Spółdzielni kandydatów na członków Rady, w terminie do 15 dni przed dniem posiedzenia pierwszej części walnego zgromadzenia." i dalej ust. 4 § 89 Statutu "Kandydatami na członków Rady mogą być wskazane przez członków Spółdzielni na piśmie osoby, które - przed zebraniem wyborczym - przeszły z pozytywnym wynikiem przeszkolenie z zakresu znajomości przepisów prawa o spółdzielniach mieszkaniowych i zasad spółdzielczej gospodarki zasobami mieszkaniowymi oraz wyraziły zgodę na kandydowanie i nie mają zaległości w opłatach." Literalnie rzecz ujmując Rada Nadzorcza ma liczyć od 6 do 12 członków, w liczbie do 2 członków z każdej części Walnego Zgromadzenia (§ 89 ust. 2) i jest wybierana przez każdą część Walnego Zgromadzenia (§ 89 ust. 3). W istocie zatem nie sposób ustalić, kto ustala ostateczną liczbę członków Rady, a także czy każda część Walnego Zgromadzenia wybiera własnych członków Rady, czy też wszystkie części głosują także nad kandydatami z innych części zasobów mieszkaniowych spółdzielni dla których mogą być to osoby całkowicie anonimowe.

W rozpoznawanej sprawie nie jest sporne, że kandydatury do Rady Nadzorczej M. K. (1) i W. K. (1) zostały w dniu 19 grudnia 2017 roku zgłoszone Spółdzielni na piśmie, a do zgłoszeń załączono wszelkie wymagane Statutem oświadczenia i dokumenty (k. 462- 467). Sąd Apelacyjny dostrzega, że Rada Nadzorcza Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. w dniu 28 września 2017 roku na mocy § 89 ust. 4 Statutu podjęła uchwałę Nr 57/ (...) w sprawie organizacji odpłatnego szkolenia dla kandydatów na członków Rad Nadzorczych (k. 518), której § 4 przewidywał zakończenie szkolenia egzaminem z zakresu znajomości prawa o spółdzielniach mieszkaniowych i zasad spółdzielczej gospodarki zasobami mieszkaniowymi, ale jednocześnie zwalniała od egzaminu członków posiadających uprawnienia do kandydowania na członków Rady Nadzorczej. Bezspornie takimi uprawnieniami legitymuje się W. K. (1) i jego status w tym zakresie jest zgodny z brzmieniem przywołanego w uchwale Rady Nadzorczej § 89 ust. 4 Statutu pozwanej

Spółdzielni, z którym z oczywistych względów uchwała Rady nie może być sprzeczna, a tym bardziej nie może nakładać dodatkowych, nie wskazanych w statucie, rzekomych obowiązków (udział w szkoleniu bez egzaminu). Powód posiadał zatem wymagane przez Statut uprawnienia do kandydowania na członka Rady Nadzorczej, a okoliczność tej nie mogła zmienić opisana wyżej uchwała Rady Nadzorczej Nr (...).

Także okoliczność, że W. K. (1) zaskarżał uchwały poprzednich Walnych Zgromadzeń Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. jest indyferentna dla posiadanego przez powoda biernego prawa wyborczego do Rady Nadzorczej. Nie sposób bowiem racjonalnie twierdzić, że zaskarżenie uchwały Walnego Zgromadzenia ma wywoływać dla skarżącego jakiegokolwiek negatywne konsekwencje podczas kolejnego Walnego Zgromadzenia, w którym kandyduje on do Rady Nadzorczej. Oczywistym jest także, że wytoczenie powództwa o unieważnienie (uchylenie) uchwały od chwili doręczenia pozwu Spółdzielni Mieszkaniowej jest jej znane, a zatem nie sposób twierdzić racjonalnie, że W. K. (2) ukrywał okoliczność wystąpienia z pozwem w stosunku do Spółdzielni. Takie stwierdzenie jako komentarz zostało jednak zawarte w treści listy kandydatów na członków Rady Nadzorczej sporządzonej przez Zarząd Spółdzielni (k. 507).

Także powódka M. K. (1) zgłaszając swą kandydaturę i w trakcie Walnego Zgromadzenia spełniała wszelkie warunki przewidziane dla kandydatów do Rady Nadzorczej. Sam fakt, że M. K. (1) prowadzi działalność gospodarczą polegającą między innymi na zarządzaniu nieruchomościami, nie może oznaczać, że naruszyła wskazany przez stronę pozwaną zakaz wynikający z art. 56 § 3 Prawa spółdzielczego, gdyż powyższy zakaz odnosi się do już wybranych członków zarządu, czy rady nadzorczej, a takiego statusu z pewnością nie posiadała, zaś podczas prezentacji mogła także oświadczyć o rezygnacji z dotychczasowej pracy. Zajmowanie się interesami konkurencyjnymi to jednak nie tylko prowadzenie konkurencyjnej działalności, a chodzi tu o prowadzenie wszelkiej aktywności, która uniemożliwia, ogranicza lub utrudnia osiągnięcie sukcesu przez spółdzielnię na tych polach aktywności, na których ona swą działalność prowadzi. Taką zależność musiałaby jednak pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa wykazać. Trafnie wskazano w odpowiedzi na apelację, że "zwrot interesy konkurencyjne może być prawidłowo rozumiany i zastosowany tylko w okolicznościach konkretnej sprawy i po dokonaniu stosownych ustaleń co do danych i przesłanek rozstrzygających o istnieniu konkurencji" (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2000 r., III CZP 21/00, L.). Celem wykazania stosunku konkurencji pomiędzy M. K. (1), a stroną pozwaną, Spółdzielnia Mieszkaniowa im. (...) w Ł. podnosiła okoliczność prowadzenia sporu sądowego Spółdzielni z wspólnotą mieszkaniową zarządzaną przez powódkę. W istocie powyższy spór w postępowaniu przed Sądem Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt III C 136/19 jest sporem pozornym, albowiem wspólnota mieszkaniowa kwestionując powództwo Spółdzielni podniosła zarzut braku legitymacji biernej. Bezpodstawnym jest bowiem twierdzenie Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł., że nieruchomość, której współwłaścicielami są członkowie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ulicy (...), jest w bezpośrednim sąsiedztwie i graniczy z nieruchomością pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej. W tym stanie rzeczy nie sposób uznać za wiarygodne zawarte w treści listy kandydatów na członków Rady Nadzorczej sporządzonej przez Zarząd Spółdzielni (k. 507) oświadczenie zarządu o treści: "Stosownie do przepisu art. 56 § 1 ustawy Prawo Spółdzielcze członek Rady Nadzorczej nie może zajmować się interesami konkurencyjnymi - wobec Spółdzielni, a w szczególności uczestniczyć jako wspólnicy lub członkowie władz przedsiębiorców prowadzących działalność konkurencyjną wobec Spółdzielni. Naruszenie konkurencyjności stanowi podstawę m.in. odwołania członka Rady Nadzorczej. W/wym. Kandydat nie spełnia ustawowych przesłanek do kandydowania na członka Rady Nadzorczej."

Ta ostatnie konstatacja prowadzi wprost do wniosku, że organ wykonawczy Spółdzielni próbował już na tym etapie podważyć kompetencje powódki do kandydowania do organu nadzoru, choć takiego uprawnienia nie przyznaje zarządowi Statut Spółdzielni. Jak wynika bowiem wprost z ust. 5 § 89¹ Statutu "Zarząd przedstawia Komisji Wyborczej listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie. Lista ta jest poddawana pod głosowanie na każdej części Walnego Zgromadzenia." Statut zatem nie przewiduje uprawnienia zarządu do komentowania poszczególnych kandydatur, wyrażania o nich opinii, czy też ujawniania okoliczności z życia prywatnego (np. k. 505 - "Pan G. D. zataił także okoliczność, iż od dnia 16 czerwca 2014r. na mocy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi XII Wydziału R.-Cywilnego zapadłego w sprawie o sygn. akt XIIC 377/14 został

orzeczone rozwód z jego żoną Panią M. D.."). Podkreślenia ponownie wymaga okoliczność, że dopiero naruszenie zakazu konkurencji stanowi podstawę odwołania członka rady nadzorczej, a nie potencjalne zagrożenie naruszeniem (art. 56 § 3 zd. 2 Prawa spółdzielczego).

W tym miejscu Sąd Apelacyjny musi zauważyć, że żaden przepis prawa, a w szczególności, żadne postanowienie Statutu pozwanej Spółdzielni, a w szczególności ustęp 5 § 89¹ Statutu nie upoważniał Zarządu do dokonywania oceny kandydatów, czy opisywania ich sytuacji zawodowej, bądź rodzinnej, a w konsekwencji nie upoważniał do wydania kategorycznego osądu, że Kandydat nie spełnia ustawowych przesłanek pozwalających na kandydowanie. Ustawowe przesłanki to bowiem członkostwo w pozwanej Spółdzielni, pisemne zgłoszenie kandydatury przez członków spółdzielni, wyrażenie zgody na kandydowanie, złożenie oświadczeń o jakich mowa w ust. 7 § 89¹ Statutu i udział w każdej części Walnego Zgromadzenia oraz dokonanie tam prezentacji. Z treści ust. 6 § 89¹ Statutu wprost bowiem wynika, że podczas każdej części Walnego Zgromadzenia przed głosowaniem, kandydaci na członków Rady Nadzorczej dokonują swojej prezentacji ze szczególnym uwzględnieniem danych dotyczących: zatrudnienia w Spółdzielni, prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Spółdzielni, pozostawania w sporze sądowym ze Spółdzielnią, zaleganiu z wnoszeniem opłat eksploatacyjnych, liczby kadencji pełnionych w Radzie Nadzorczej. W czasie prezentacji członkowie każdej części Walnego Zgromadzenia mogą kandydatom zadawać pytania. To w tym czasie powinny zostać wyjaśnione wszelkie okoliczności dotyczące konkretnej kandydatury i przedstawione stosowne wyjaśnienia dotyczące ich oświadczeń. Zgodnie bowiem z ust. 8 § 89¹ Statutu to po prezentacji Komisja Wyborcza sporządza listę zgłoszonych kandydatów na członków Rady Nadzorczej, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie oraz weryfikuje treść oświadczeń złożonych przez kandydatów. Komisja Wyborcza nie weryfikuje zatem kandydatów jak twierdzi pozwana Spółdzielnia, a jedynie ma możliwość weryfikacji oświadczeń kandydatów, a to oznacza, że nie posiada uprawnienia do nie dopuszczenia kandydatów zgłoszonych przez Zarząd Spółdzielni w trybie ust. 5 § 89¹ Statutu do przedstawienia prezentacji na każdej z części Walnego Zgromadzenia i nie posiada tym samym uprawnienia do wykluczenia z kandydowania osoby wskazanej na liście uprzednio sporządzonej przez Zarząd. Jakakolwiek inna interpretacja opisanej wyżej statutowej regulacji w istocie dawałaby Komisji Wyborczej instrument do pozbawiania kandydatów realnego biernego prawa wyborczego i to bez możliwości złożenia odwołania przez osobę pozbawioną bezprawnie biernego prawa wyborczego. Pamiętać także należy, iż w wypadku dokonania wyboru kandydata, który faktycznie nie spełniał by wymogów ustawowych uchwała w tym przedmiocie byłaby nieważna (art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego).

W realiach niniejszej sprawy kandydatury powodów nie tylko nie zostały poddane pod głosowanie podczas żadnej z sześciu części Walnego Zgromadzenia, ale powodowie nawet nie zostali dopuszczeni do przedstawienia prezentacji swych kandydatur na żadnej z części Walnego Zgromadzenia. Powodowie nie otrzymali jakichkolwiek dokumentów uzasadniających nie dopuszczenie ich do prezentacji, a następnie do faktycznego kandydowania na członków Rady Nadzorczej mimo skutecznego zgłoszenia Zarządowi ich kandydatur przez Członków Spółdzielni.

Z treści § 89¹ ust. 5 i 8 Statutu Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. wynika, że w Spółdzielni działa jedna Komisja Wyborcza. Z kolei z § 7 uchwalonego na potrzeby Walnego Zgromadzenia Spółdzielni w dniach 4, 5, 9, 10, 11 i 15 stycznia 2018 roku Regulaminu obrad wynika, że z spośród członków danej części Walnego Zgromadzenia Walne Zgromadzenie wybiera odrębną komisję wyborczą, a każda z tych komisji ma liczyć od 2 do 3 osób (k. 453-454). Jak się wydaje to z tych względów Sąd Okręgowy uznał istnienie sześciu komisji wyborczych, po jednej dla każdej części zgromadzenia, a potwierdzają to dokumenty w postaci: "Protokołu Komisji Wyborczej I Części Walnego Zgromadzenia z dnia 04 stycznia 2018 r. dla Członków zamieszkałych w blokach nr: 1,2,3,,4,5,7A,7B,7C, 8,9,16,17,18,19,20,21"(k. 508), której skład stanowili P. M. M. i Członek K. K.. Oznacza to, że to te osoby sporządziły w dniu 4 stycznia 2018 roku listę 25 osób kandydujących do Rady Nadzorczej spośród 30 K. przedstawionych przez Zarząd Spółdzielni i metodą faktów dokonanych wyeliminowały powodów. Skoro jednak z § 7 Regulaminu obrad wynika, że z spośród członków danej części Walnego Zgromadzenia Walne Zgromadzenie wybiera odrębną komisję wyborczą, to nie budzi wątpliwości, że wszyscy obecni członkowie Spółdzielni Mieszkaniowej winni wybierać pełny skład Komisji Wyborczej o jakiej mówi Statut. Faktycznie jednak takie głosowanie się nie odbyło, a jedynie dwie osoby w dniu 4 stycznia

2018 roku ustaliły kształt listy kandydatów do Rady Nadzorczej, która była poddana głosowaniu w dalszym toku rzeczy we wszystkich sześciu częściach Walnego Zgromadzenia w których funkcjonowały odrębne komisje wyborcze. Potwierdza to wprost fakt, że Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. w dniu 3 stycznia 2018 roku skierował sporządzoną w trybie § 89¹ ust. 5 Statutu listę kandydatów na członków Rady Nadzorczej do Komisji Wyborczej Walnego Zgromadzenia (k. 500), by następnie odręcznie dokonać dopisku "I części". W szczególności sposób Podkreślić w tym miejscu należy, iż poprawność procedowania I części Walnego Zgromadzenia i podjęte wówczas decyzje, co do kształtu uchwał, determinowały głosowania podczas kolejnych części Walnego Zgromadzenia pozwanej Spółdzielni, gdyż procedurze poddawano jedynie uchwały w kształcie głosowanym w dniu 4 stycznia 2018 roku.

Za znamienne uznać należy, że jakiegokolwiek skutku nie wywołało zgłoszenie w dniu 15 stycznia 2018 przez członka komisji wyborczej B. C. sprzeciwu w postaci zdania odrębnego do Prezydium VI części Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J., co do niedopuszczenia do kandydowania na członków Rady Nadzorczej wszystkich 30 kandydatów wskazanych na liście sporządzonej przez Zarząd Spółdzielni, a przekazanej Komisji Wyborczej.

W konkluzji niniejszych rozważań należy podnieść, że powodowie faktycznie bezprawnie zostali pozbawieni przez Spółdzielnię Mieszkaniową im. (...) w Ł. możliwości realizacji służącego im biernego prawa wyborczego, a zatem uprawnienia pozwalającego na bycie kandydatem do organu nadzoru w tej Spółdzielni. W świetle zasady samorządności trzeba uznać, że choć żaden z przepisów prawa spółdzielczego nie stanowi wprost, to każdemu członkowi przysługuje czynne i bierne prawo wyborcze do organów spółdzielni, pozostawiając określenie praw i obowiązków członkowskich statutom (art. 5 § 1 pkt. 4 Prawa spółdzielczego), to bez wątpienia czynne i bierne prawo wyborcze jest podstawowym prawem członkowskim, stanowiącym gwarancję realizacji zasady samorządności spółdzielni. Statut pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej w § 10 pkt. 2 stanowi jednoznacznie, iż członkowi spółdzielni przysługuje prawo czynnego udziału w życiu

Spółdzielni i zgłaszania wniosków w sprawach związanych z jej działalnością, a także czynne i bierne prawo wyborcze. Prawa te mogą być wolą członków spółdzielni wyrażona w postanowieniach statutu ograniczane, gdy wymagają tego istotne interesy spółdzielni i jej członków, ale jedynie na mocy jednoznacznych postanowień statutu i na określony czas ale tylko w wyjątkowych wypadkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2005 r., I CK 445/04, L.). Takie ograniczenie nie miało jednak miejsca w niniejszej sprawie.

Analizując zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd Apelacyjny musi odnieść się choćby sygnalizacyjnie do treści "Regulaminu obrad Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. w dniach 04, 05, 09, 10, 11, 15 stycznia 2018 r." (k. 451- 458). Treść tego dokumentu w ewidentny sposób narusza nie tylko nie tylko prawa członków spółdzielni nakładając na nich pozastatutowe dodatkowe obowiązki, ale i tworzy inne organy składające się z członków spółdzielni, które działają także po zakończeniu Walnego Zgromadzenia. Przykładowo zgodnie § 2.1 i § 2.3 Regulaminu członek Spółdzielni może brać udział w Walnym Zgromadzeniu, za okazaniem dowodu osobistego, a nadto może być reprezentowany przez pełnomocnika, ale tenże pełnomocnik może reprezentować wyłącznie jednego członka Spółdzielni. Oczywistym wydaje się, że członek Spółdzielni winien wykazać swą tożsamość, ale może to uczynić przykładowo paszportem, prawem jazdy, legitymacją studencką, legitymacją emeryta, a także czego nie można wykluczyć, jego tożsamość może zostać potwierdzona przez innych członków Spółdzielni. Zupełnie niezrozumiałe i niezgodne z prawem jest ograniczenie udzielonego pełnomocnictwa do zastępowania przez pełnomocnika tylko jednego członka Spółdzielni. Oczywisty jest, że mocodawca przez żaden przepis prawa nie może być ograniczony w wyborze osoby pełnomocnika i nie jest dopuszczalne ograniczenie przez Spółdzielnię pełnomocnika do reprezentowania tylko jednej osoby. Powyższej regulacji przeczy także treść § 3 ust. 2 Regulaminu. Z kolei § 18 ust. 2 Regulaminu rozszerza obowiązek kandydata do Rady Nadzorczej wynikający z § 89¹ ust. 6 Statutu o przedstawienie podczas prezentacji dodatkowo informacji o wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych kandydata, a tych informacji nie przewiduje Statut Spółdzielni. Jak wynika z § 82 ust. 2 i ust. 17 Walne Zgromadzenie jest ważne niezależnie od liczby obecnych na nim członków, a uchwałę uważa się za podjętą, jeżeli za uchwałą opowiedział się wymagana w statucie większość ogólnej liczby członków uczestniczących we wszystkich

częściach Walnego Zgromadzenia. Zasadzie tej przeczy jednak § 20 ust. 2 Regulaminu, który w odniesieniu do wyborów członków do Rady Nadzorczej przyjmuje zasadę, iż "Za osoby wybrane uważa się kandydatów, którzy otrzymają największą liczbę oddanych głosów "za" na wszystkich częściach Walnego Zgromadzenia." Oznacza to, że liczby głosów "za" nie odnosi się do ogólnej liczby głosów oddanych przez członków spółdzielni we wszystkich częściach zgromadzenia jak stanowi Statut, co samo w sobie prowadzi do ewidentnie niewłaściwych wyników głosowania. Podkreślić zatem ponownie należy, że regulamin organu spółdzielni nie może samodzielnie regulować tych zagadnień, które ustawa pozostawia do określenia wyłącznie w statucie. Dlatego też nie można wyznaczać w regulaminie walnego zgromadzenia zasad i trybu wyboru oraz odwołania członków rady nadzorczej z pominięciem statutu, gdyż ustawa nakazuje, by te kwestie zostały unormowane w statucie (art. 5 § 1 pkt 7 Prawa spółdzielczego).

Zgodnie z art. 35 § 3 Prawa spółdzielczego Statut może przewidywać powołanie poza walnym zgromadzeniem, radą nadzorczą i zarządem także innych organów składających się z członków Spółdzielni. W takim wypadku to statut, a nie akt wykonawczy do statutu (regulamin) musi określać zakres uprawnień takiego organu oraz zasady powoływania i odwoływania jego członków. Abstrahując od braku jednoznacznej regulacji, tak w statucie jak i w regulaminie statusu oraz trybu obradowania Komisji Wyborczej, w § 6 "Regulaminu obrad Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. J. w Ł. w dniach 04, 05, 09, 10, 11, 15 stycznia 2018 r." przyjęto utworzenie Kolegium Walnego Zgromadzenia do które w szczególności posiada uprawnienia do stwierdzenia przyjęcia bądź nie przyjęcia uchwał, po zsumowaniu głosów oddanych na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, podpisania wszystkich przyjętych uchwał na posiedzeniu Kolegium zwołanym po zakończeniu obrad Walnego Zgromadzenia, sporządzenia protokołu z obrad Kolegium Walnego Zgromadzenia. W istocie zatem literalnie rzecz ujmując to wskazane Kolegium "posiada uprawnienia do przyjęcia bądź nie przyjęcia uchwał, po zsumowaniu głosów oddanych w poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia." Jak wynika z treści regulaminu nie istnieje procedura odwoławcza od decyzji Kolegium, organu kadubowego którego istnienia statut nie przewiduje. W tym stanie rzeczy jawią się oczywiste wątpliwości co do legalności działalności Kolegium i stosowanych przez nie procedur, ale co do wyników głosowań przeprowadzonych podczas objętego sporem, a przeprowadzonego w sześciu częściach, Zgromadzenia Wspólników Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł.. Co więcej, wskazane Kolegium sporządziło w dniu 16 stycznia 2018 roku, a zatem dzień po zakończeniu Walnego Zgromadzenia, protokół ze swego posiedzenia (k. 492-499) w którym ujawniło jedynie głosy "za" w odniesieniu do wybranych kandydatów do Rady Nadzorczej, a nie wskazało ogólnej liczby osób biorących udział w głosowaniu nad konkretnym kandydatem, co nie daje podstaw do ustalenia większości o jakiej mowa w § 82 ust. 17 Statutu pozwanej.

Przechodząc do analizy zawartych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego nie sposób podzielić stanowiska Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) jakoby powodowie naruszali prawa i obowiązki wynikające z ustaw i treści statutu, a tym samym naużywali praw wynikających z art. 18 § 1 Prawa spółdzielczego. Faktycznie brzmienie wskazana norma reguluje zakres praw i obowiązków członka spółdzielni, przyjmując jako zasadę, iż prawa i obowiązki wszystkich członków spółdzielni są równe. Zarówno wskazane w przepisie prawa, jak i obowiązki wymienione są przykładowo, są to bowiem katalogi o charakterze otwartym. Wniosek taki oparty jest na literalnym brzmieniu art. 18 § 4 i art. 18 § 6 Prawa spółdzielczego odsyłających do ustawy i statutu, które mogą zawierać kolejne prawa i obowiązki członków spółdzielni. Apelujący nie dostrzega jednak, że wiążące są jedynie przepisy ustawowe i statutowe, a do tego katalogu próbuj wprowadzić także uchwałę Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 28 września 2017 roku, która jest niezgodna z brzmieniem § 89 ust. 4 Statutu nakładającym na kandydata do Rady Nadzorczej obowiązek przejścia z pozytywnym wynikiem przeszkolenia z zakresu znajomości prawa o spółdzielniach mieszkaniowych i zasad spółdzielczej gospodarki zasobami mieszkaniowymi. Takie szkolenie z pozytywnym wynikiem powód ukończył przed podjęciem uchwały Rady Nadzorczej nr (...), a to oznacza, że spełnia statutowy wymóg i może kandydować. Rozszerzanie poza statutem zakresu obowiązków nakładanych na członka spółdzielni jest niedopuszczalne. W istocie zdaniem skarżącego powód winien zapłacić za szkolenie, brać w nim udział, ale bez obowiązku zaliczenia egzaminu. Powyższe rozumowanie apelującego jest absurdalne i nie mieści się w jakichkolwiek kategoriach racjonalności. Nie sposób także wywodzić, że to powodowie naruszyli przysługujące im na mocy art. 18 ust 2 Prawa spółdzielczego prawa, a w szczególności własne prawa do wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni. Apelujący w ogóle nie przedstawił w jakim trybie, na podstawie decyzji jakiego organu i na podstawie jakiego przepisu powodowie zostali

skreśleni z listy kandydatów sporządzonej przez Zarząd w dniu 3 stycznia 2018 roku, a wykazanie tych okoliczności obciążało jedynie stronę pozwaną.

Obiektywnie bowiem W. K. (1) i M. K. (1) nie naruszyli ani przepisów ustawy, ani regulacji statutowych, a w istocie w dniu 4 stycznia 2018 roku bezprawnie i bez jakiegokolwiek procedury zostało im odebrane bierne prawo wyboru do Rady Nadzorczej. Za ten stan rzeczy w pełni odpowiedzialność ponosi Spółdzielnia Mieszkaniowa im. (...) w Ł., a to oznacza, że powództwa każdego z powodów oparte o art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego były uzasadnione.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację wniesioną przez Spółdzielnię Mieszkaniową im. (...) w Ł..

W toku postępowania odwoławczego powód W. K. (1) nie poniósł faktycznie jakichkolwiek kosztów procesu. Z kolei powódkę, jako stronę cofającą wniesioną uprzednio apelację, należało uznać na mocy art. 391 § 2 k.p.c. za przegrywającą sprawę w zakresie dokonanego zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 r., V CZ 109/11, L.). Wobec faktu, iż apelacja Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. została oddalona, to w tym zakresie obciążał stronę pozwaną obowiązek zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz M. K. (1). Koszty wywołane apelacjami stron faktycznie zniosły się między sobą. Jeżeli bowiem strony w równym lub zbliżonym stopniu wygrały lub przegrały sprawę, a jednocześnie w takim stosunku poniosły koszty, powinna być zastosowana zasada wzajemnego zniesienia kosztów wyrażona w art. 100 k.p.c.